

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake sredo.
Narečnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Ple-
menim vprašanjem naj
se priloži znansko za od-
govor. — Ne frankirani
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Slovenske Kmetijske Stranke“.

Vsakdo vālva
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopis se ne vra-
tja. — Plaša in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 696. — Račun
pri pošti. Štekovnom za-
vodu št. 14.194.

Kmečka stranka — državna stranka

Pred vojno nismo skoro nikjer imeli posebno močnega kmečkega pokreta. Imeli smo pač kmečke stranke, n. pr. v Avstriji skoro po vseh deželah, dalje v Nemčiji itd., ampak te stranke se niso nikjer mogle posebno uveljaviti. Kar se je ustvarilo kmečkega pokreta pred vojno, to so bili pač le skromni, toda jako dalekosežni začetki.

Zakaj pa se ni mogel kmečki stan pred vojno tako uveljaviti kakor bi se bil lahko vsled svojega pomena in svojega števila? Vzrok je ta, da so v vseh velikih evropskih državah smatrali pred vojno samo industrijo in veletrgovino za tista dva stebra, na katerih sloni vsa moč držav in vse ljudsko blagostanje! Dosledno temu naziranju se je ustvarilo takrat tudi — popolnoma pogrešno — mnenje, da so »gospodarski krogi« samo veleindustriji, veletrgovci in bankirji, a danes se ljudem že toliko odpirajo oči, da uvidevajo čim dalje bolj, da je steber vsega gospodarstva kmet, ki prideluje živež, brez katerega pade vsa veleindustrija in vsa veletrgovina in vse bankirstvo v prazen nič, ker morajo vsi brez živeža od lakote poginiti.

Nauk svetovne vojne.

V svetovni vojni sta bili Avstrija in Nemčija odrezani od vsega sveta. Dovož živeža od vseh strani sveta je izostal in ljudje v Avstriji in v Nemčiji so bili prisiljeni živeti od tega, kar je kmet pridelal doma. Takrat vsa veleindustrija in vse banke skupaj niso producirale niti ene same kile moke!

Takrat so tudi kmetje začeli spoznavati, da so oni tista moč, ki z obdelovanjem zemlje drže vse po pokonci. Plod tega spoznanja je bil silen divg kmečke samozavesti, in sicer opravičene samozavesti. Med svetovno vojno so se kmetje po celi Evropi šele začeli dobro zavedati, kako silna moč da so, deloma vsled svojega dela, deloma vsled svojega števila. Od tedaj naprej je tudi stalno rastla moč kmečkih stanovskih organizacij in kmečkih političnih strank in raste še vedno.

Kmetje v naši državi.

Posebne pomena so kmečke stranke v naši državi. V naši državi živi do 90 odstotkov samih kmetov. To je ogromna večina, kateri po vsej pravici pripada tudi vsa moč in oblast v državi, tako zaradi

števila kakor zaradi pomena. Vseh drugih stanov ni v naši državi niti 10 procentov!

Zato je čisto naravno, da hočejo v naši državi imeti prvo besedo kmetje, ker jih je največ. Povsod po svetu namreč, kjer vlada ljudstvo, odločuje ali vsaj morala bi odločevati večina, kajti to vendar ne gre, da bi nad milijoni kmetov odločalo kakih 10 fabrikantov in 5 bankirjev ali pa kakšna peščica pokvarjenih šolanih ljudi, ampak tisti peščica se mora ravnati po potrebah ogromne večine. To je jasno kot beli dan!

Zakaj ne vladajo kmetje?

Kljub ogromni kmečki večini v državi pa vendar vidimo, da ne vladajo kmetje, ampak vlada tista skromna peščica pokvarjene gospode! Zakaj to? Kako to?

Vzrok temu nenavadnemu pojavu je strah. Še iz tiste dobe, ko so kmetje bili brez pravice, je ostal zlasti slovenskim kmetom v vseh udih še silen strah pred »gospodo« v kosteh. V šoli in v cerkvi, pri vojnih in doma — povsod so kmetom ubijali v glavo strah pred »višjimi« in pasjo ponižnost in poslušnost in brezmejno pokorščino. Le nekoliko pomislite, ali je res tako ali ne! Nikdar in nikjer niste našli nobenega berila, ne v šolskih in ne v drugih knjigah, kjer bi nam povedali, da ste vi kmetje pravzaprav gospodje in nihče drugi, pa če nosi še tako lepo pisano obleko in vso z zlatom in srebrom obšito! In tega praznega strašila se bojite vi kmetje še danes, ali mar ne? Bojite se ga pa zato, ker vam nikdar ni nihče povedal, ne doma, ne v šoli in ne v cerkvi, da človek je človek in da ste v moderni državi vi tisti, ki »gospodo« postavljate in izdržujete in redite. Zato pa tudi pri nas kmet ne bo prej prišel do svoje veljave, dokler ne bo toliko samozavesten, da bo poslal iz politike in iz vodstva javnih poslov vso gospodo v njene kanclije, kjer naj lepo mirno opravlja svoje posle, za katere jih plačuje kmet. Učitelji spadajo v šole, duhovščina v cerkev, uradniki v pisarne, kmet mora pa biti toliko samozavesten, da bo sam po svojem preudarku po svojih svobodno si izbranih zastopnikih odločeval, koga bo plačeval in koliko in zakaj. V svojih vrstah pa bo zbral le pošteno in sposobno inteligenco.

Strah pred kmeti.

V naši državi se kmečki pokret čimdalje lepše razvija in kmečka moč in samozavest raste. Te moči pa se gospoda boji in zato so začeli razni gosposki pokvarjenci po svojih časopisih begati in mešati ljudi s tem, da pravijo, »da je kmečko stanovsko gibanje državi in narodu nevarno!

To je lumparija vseh lumparij! Mi samo vprašamo: Kdo pa je »država«? Kdo pa je »narod«? »Država« — to ni nobena skrivnostna megla, ki plava nekje nad nami, ampak to so prebivalci, to je večina prebivalcev — in to so pri nas kmetje, in ne tista skromna peščica jare gospode! Tudi »narod« ni tista jara gospoda, ki bi rada na vse večne čase kmete in nešolane ali manj šolane ljudi držala na verigah in v duševni temi, da bi kmetje za njo garali, ampak »narod« je večina prebivalstva — in to so zopet kmetje! Le ne dajte se farbati z besedami »država« in »narod«, ampak zavedajte se, da ste to prav vi sami, to je kmetje! Moderni kapitalisti, katerim se ne gre za nič

drugega kakor za večno gospodarstvo nad nami, naj pa kar govoričijo, kar hočejo — ampak poslušati jih ni treba, še manj pa, da bi na tiste gosposke oslarije kaj dali!

Več samozavesti!

Glavno, kar potrebujejo kmetje, je več samozavesti! Med vami živi precej gospode, ponekod več, ponekod manj. Mi pravimo: Prav nič se ni treba bati in prav nikogar! Kdor živi in se ravna po postavah, temu tudi najhujši žandar ne more blizu, in kdor živi pošteno, tega ne bo hudič jemal ne živega in ne mrtvega! Čemu torej tisti strah pred ljudmi, ki so samo ljudje in prav nič drugega, narejeni iz kosti, mesa in kit kakor vi? Zakaj naj bi se človek tresel pred človekom, pa magari je ta človek še tako pisano napravljen? Zavedajte se, da je treba gospodo »ubogati« samo toliko, kolikor določajo postave, zavedajte se pa tudi, da ste vi vsled svojega števila in pomena tisti, ki so poklicani, da postave delajo.

P.

Počakajmo!

»Slovenec« in »Jutro« sta objavila dne 12. t. m. celo vrsto sklepov, ki jih je sklenila vlada glede davčnih olajšav.

Te olajšave so (po »Slovencu«) sledeče:

1. Minister za finance se pooblašča, da lahko izplača za regulacijo Save, Drave in Donave 26 milijonov dinarjev, ki padejo v breme dohodkov državne razredne loterije.

2. Za dolžne davke se bodo namesto gotovega denarja sprejemali 20odstotni boni, in sicer samo tisti, ki se glasijo na ime.

3. Vlada se pooblašča, da lahko (!) prenese na oblasti (= deželne zbornice) posamezne posle državne uprave in da jim za te posle odstopi tudi vire dohodkov.

4. Kazni zapora, ki so se izrekle po monopolskem zakonu, se ne bodo izvršile, kolikor se še niso izvršile. Tisti, ki so radi teh kazni zaprti, se izpuste.

5. Dolžni davki in dōklade se bodo z ozirom na velikost dolga plačevali sorazmerno v obrokih v štirih letih. Obresti se ne bodo iztirjavale.

6. Prostovoljni darovi, ki jih dajejo razna društva, kakor hranilnice, banke itd. Narodni obrani ali drugim posameznim dobrodelnim in kulturnim društvom in ustanovam, se oproste vsakega davka.

7. Hranilne vloge na vložne knji-

žice brez ozira na višino vloge se oproste vseh davkov.

8. Pri davkih na telesne delavce se eksistenčni minimum določi na 6000 dinarjev.

9. Davek na celokupne dohodke: Od tega davka se v bodoče ne bo več pobirala 30odstotna doklada.

10. Oprostitev od davka za zidanje novih hiš se razširi na celo državo. V mestih čez 50.000 prebivalcev velja ta oprostitvev 20 let, čez 25.000 prebivalcev 15 let, v ostalih mestih 10 let.

11. Zakon o taksah: Znižajo se takse na delnice, ki se glasijo na ime, od 4 na 3 odstotke. Prenosne takse pri premičninah se znižajo od 2 na 1 odstotek, pri nepremičninah od 6 na 4 odstotke. Plačevanje taks v hotelih, restavracijah in kavarnah se uredi pavšalno.

12. Koncerti, zabave, bioskopi, znanstvena predavanja, ki jih prirejajo šole in šolska mladina, Orli, Sokoli in druga telovadna društva, Rdeči križ, Invalidsko društvo — se oproste vseh taks.

13. Vlada se pooblašča, da izvede uvrstitvev kronskih upokojencev v dinarske.

14. Vlada se pooblašča, da ustanovi pokojninski fond za družine umrlih državnih upokojencev.

15. Trošarina na špirit, ki se proizvaja v kmetijskih tvornicah, se zmanjša na 15 in pol dinarjev. Na

špirit, ki ga proizvajajo industrijske tovarne, se zmanjša taksa na 17 Din, trošarina na pivo se določi na 62 Din za 100 litrov.

16. Bencin, ki se uporablja za motorje pri kmetijskih strojih v stanju (v rabi), se davkov oprosti.

17. Vlada se pooblašča, da lahko oprosti plačevanja taks in davkov posojila, ki jih dajejo oblastne, okrajne in občinske samouprave v javne posle.

18. Odpravljajo se prijavljanje vina po vkletenju pri vinogradnikih. (Ampak samo v Dalmaciji. Op. ur.)

19. Vse kazni zaradi taks, ki se niso pobrale do 1. aprila, se uničijo.

20. Minister za socialno politiko se pooblašča, da lahko ustanovi fond za dajanje cenenih posojil za delavska stanovanja.

* * *

Povemo odkrito, da nikakor nismo strankarsko tako zagrizeni, da ne bi priznali tudi tej vladi njenih zaslug za ljudstvo, če se bodo te zasluge res izkazale kot — zasluge!

Naj nam pa ne zamerijo zlasti gospodje od SLS, če v te zasluge ne koliko dvomimo!

Nekdanja kranjska deželna imovina.

(Iz govora oblastnega poslanca inž. Zupančiča.)

Bivša kranjska dežela je zapustila l. 1918. svojim naslednikom, ki jih pa še dandanes ne poznamo, jako lepo imovino, deloma v nepremičninah, deloma pa v denarju (v vrednostnih papirjih.) Iz poročila, ki ga je prebral na prvi seji ljubljanske oblastne skupščine zastopnik velikega župana, je razvidno, da večji del nepremičnin upravlja država, čeprav v zemljiških knjigah še ni vpisana kot lastnica, nekaj fondov pa upravlja posebna komisija pri velikem županstvu.

O raznih delih imovine in o njihovi upravi je govoril v oblastni skupščini tudi naš poslanec tov. inž. Zupančič, ki je povedal o upravi te imovine nekaj jako zanimivih stvari.

Deželni dvorec.

Kranjska dežela si je bila sezidala za svoje urade lepo poslopje, deželni dvorec. V tem poslopiju je danes nastanjeno ljubljansko vseučilišče. O upravi deželnega dvorca je povedal posl. Zupančič med drugimi sledeče:

»Kar se tiče prostorov za oblastno skupščino in njenih uradov in nakupa nepremičnin, bi si dovolil opozoriti na to, da je bil dvorec dobro in bogato opremljen z vsemi potrebnimi premičninami za skupščino in posamezne urade in za oblastni odbor. Te premičnine, gospoda moja, so se po prevratu raznesle na vse strani. Morajo pa biti tukaj še potrdila, ki jih hrani veliko županstvo in odsek za likvidacijo bivše deželne imovine. Vse te premičnine se je oddalo proti potrdilu, zato ne moremo nikogar napadati, da so se te premičnine malomarno raznesle. Dobro pa vemo, da smo jih imeli in da so se selile iz hiše

Osupnila nas je že beseda »lahko«, ki se nahaja na več mestih. Kaj se to pravi? To se pravi: da minister sme kaj narediti, če hoče, ni pa s tem še rečeno, da mora! To je zelo sumljiva stvar!

Dalje se nam ne zdi prav verjetno, da bi se vlada odrekla težkim milijonom, ne da bi znižala istočasno državne izdatke. O tem pa ne slišimo nič! In tudi to je sumljivo! Zato mislimo, da bodo pač neki davki črtani, zato pa bodo zvišani v praksi tisti davki, ki so »raztegljivi«, kot je n. pr. dohodnina.

To je naše mnenje in zato pravimo: Počakajmo!

Počakajmo, da bomo videli, kdaj bodo te lepe obljube uzakonjene in pa, kako in koliko jih bodo čutili naši žepi. V praksi je namreč vseeno, če plačam 100 dinarjev dohodnine in 30 dinarjev pribitka, ali pa če plačam 130 dinarjev dohodnine brez pribitka!

Zato pravimo še enkrat: Počakajmo! Če se bo pa res davčno breme kaj olajšalo, bomo mi prvi, ki bomo tudi sedanji vladi njene zasluge priznali.

v hišo in iz urada v urad, toda v gotovih zapisnikih se bo še vse dalo ugotoviti, kje so sedaj te premičnine. Nekaj inventarja se je sicer prodalo, toda tudi to je vse zapisano. Zato priporočam, da se najprej ugotovi, kje povsod leži to premoženje bivšega deželnega odbora kranjskega in šele potem naj se misli na nakup novih nepremičnin.

Za uporabo deželnega dvorca za univerzo plačuje prosvetno ministrstvo najemnino. To najemnino pa pobira začasno finančna delegacija v Ljubljani. Vem, da je bil proti temu vložen protest pri velikem županu, ki pa ni nič izdal. Konstatirati pa moram, da je deželni dvorec v zemljiški knjigi še vedno vpisan na ime kranjske dežele in da pobiranje najemnine po finančni delegaciji še ni nikak prejudic, da bi bil prešel deželni dvorec v državno last. Značilno je tudi to, da finančna delegacija sicer pobira za deželni dvorec, da pa ni hotela ničesar slišati o tem, da bi plačala zavarovalnino proti požaru za to poslopje! Takrat se je finančna delegacija takoj spomnila na kranjsko deželo in rekla: »Dežela kranjska, kje si, da boš ti plačala zavarovalnino?« To so nevzdržne in krivične razmere in mislim, da je nujno potrebno, da se jim napravi konec! Finančna delegacija naj umakne od dvorca svoje roke in najemnino, ki jo plačuje ministrstvo prosvete, naj dobi oblastni odbor. Finančna delegacija si je uzurpirala pravico do najemnine, ki pripada deželi Kranjski.

Domobrankska vojašnica.

Tudi domobrankska vojašnica še do danes ni od nikogar prevzeta. Vojni erar plača 52.000 dinarjev

najemnine na leto, denar pa zopet pobira finančna delegacija! Poslopje pa mora vzdrževati gradbena direkcija. Sicer dobi ta za popravila izdane vsote povrnjene, ampak to ni v redu! Mi vemo, da je ta vojašnica veljala 1 milijon zlatih kron. To znaša v današnji veljavi vsaj 10 milijonov dinarjev. Obresti te zlate veljave pa so izgubljene. Tu pride oblastni odbor lahko do sredstev. Tu lahko napravi red, ker si je finančna delegacija uzurpirala (prisvojila) pravico do pobiranja najemnine, ki po pravici pripada deželi kranjski.

Kar se tiče deželnega dvorca in domobrankske vojašnice pripominjam še to, da je veliki župan o tem obveščen, da pobira najemni-

no finančna delegacija in da je stališče velikega župana to, da finančna delegacija v to ni upravičena.

Završnica.

Omeniti moram tudi električne centrale bivše dežele Kranjske. Bil je to velikanski projekt za elektrifikacijo kranjske dežele, ki pa se zalibog zaradi vojne ni mogel izvršiti. Završnica sama na sebi je vsled tega nedostatna in to delo bo treba zopet načeti.

Tudi elektrarno v Bohinju je prevzela kranjska dežela v svoj obrat po prevratu, a tudi ta je silno pomanjkljiva. To delo bo treba dovršiti in tudi ta podjetja bodo lahko lep vir dohodkov za deželo.

Za ceste v Sloveniji.

(Govor posl. Andreja Kelemine.)

V narodni skupščini je hrvaški poslanec dr. Žanič jako ostro kritiziral zanemarjanje cest na Hrvaškem. Takoj za dr. Žaničem je dobil besedo poslanec Andrej Kelemina, ki je govoril o cestah v Sloveniji.

»Gospodje poslanci! Poslanec dr. Žanič je opravičeno kritiziral slabo današnje stanje cest na Hrvaškem. Iz lastne izkušnje vem, da so bile ceste na Hrvaškem pred vojno naravnost vzorne, po vojni pa postale razvaline, kakor je ruševina tudi naša država, ki propada.

Govoriti pa hočem pred vsem o cestah v Sloveniji.

Kranjska dežela je imela prej svoj avtonomni deželni zbor in lastno deželno upravo, ki je vzdrževala po ogromni večini svoje ceste iz lastnega fonda, za katerega je pobirala 60 odstotkov vseh državnih davkov. Ker je bivši deželni odbor vestno opravljal svojo dolžnost, ima Kranjska dežela še danes najbolj urejene ceste. To je zasluga pokojnega dr. Šusteršiča, ki so ga pozneje preganjali.

Posl. Vesenjaj: Ne dr. Šusteršiča, ampak dr. Kreka!

Kelemina: »Toda lanske povodnji so uničile mnogo cest in mostov, ki so nujno potrebni popravila.

Ceste na Štajerskem.

Drugače pa je na Štajerskem. V štajerskem deželnem zboru so vladali Nemci in nemškutarji. Zato nimamo v današnji mariborski oblasti nobene državne ceste, ampak so vse ceste okrajne, za katere skrbe okrajni iz lastnih sredstev. Prej so pobirali za ceste 70 odstotkov državnega davka, danes pa pobirajo ponekod že do 600 odstotkov!

Občinske ceste smo vzdrževali na Štajerskem sami deloma z delom ali pa z denarnimi prispevki. Imamo pa še danes občine, ki so tako odrezane od sveta, da še otroci komaj zahajajo v šolo.

Tako je z občino Šalovec. Ta občina plačuje že od l. 1848 naprej visoke cestne doklade, a nima še danes nobene zveze z okrajno cesto in tudi še nikdar ni dobila nobenega prispevka za popravo svojih cest. Edino zvezo skozi občino Gra-

be so iz klerikalno-strankarskih ozirov opustili.

V istem položaju se nahajajo tudi občine Sv. Jurij pri Celju in Kalobje. Za vzdrževanje cest v teh okrajih se ne stori prav ničesar, ker niti gramoza za posipanje ne dobe.

Tudi lanske povodnji so napravile ogromno škodo in v mnogih krajih ljudje ne bodo mogli niti svojega polja obdelati, ker ne morejo do njega. Tako je n. pr. v občini Verzej pri Ljutomeru. Kako velika je škoda vsled povodnji, dokazujejo številke iz ptujskega okraja, kjer bi bilo treba 900.000 dinarjev za popravila.

Zalibog moram na tem mestu povedati, da so mnogo krivi tudi cestarji. Mnogo je dobrih in pridnih, so pa med njimi tudi lenuharji, ki se dela ogibajo in samo svojo plačo pobirajo. Znan mi je slučaj, da je cestar naznanil cestnemu mojstru, da je škarpa potrebna popravila, toda mojster te izjave ni vzel za resno in škarpa je propadla. Za popravilo, ki bi se bilo dalo opraviti z 2000 dinarji, bo treba danes šteti 50.000 Din.

V najslabšem stanju se nahaja cesta Črna—Prevalje, čeprav plačuje tamošnji rudnik visoko cestno doklado. Niti gramoza za posipanje ne dobe. Zato ceste vedno bolj propadajo.

Gospodje poslanci! Mi štajerski Slovenci obračamo največjo pozornost na glavno cesto Maribor—Ptuj—Ormož—Čakovec. Ze generalni štab je priporočal, da prevzame to cesto v svojo oskrbo država iz strateških ozirov. Če bi se to zgodilo, bi bili okrajni cestni odbori zelo razbremenjeni in bi lahko mnogo storili za okrajne ceste. Prosim vas, gospodje, da o tem razmišljate. Posebno prosim gospode, ki so člani SLS, in ki so nepremišljeno odnesli težke milijone iz Slovenije v Beograd, da nam sedaj, ko so na vladi, vsaj nekaj tega denarja vrnejo.

Vrnite nam tiste deželne doklade z obrestmi vred, ki jih je odnesla iz Slovenije na svečan način tista stranka, ki je danes na vladi — to je SLS!

Potem si bomo lahko sami gradili nove ceste in stare popravili.

Delo naših poslancev v deželnem zboru.

Predlogi na predsedstvo skupščine.

Predlog Ivana Pipana in tovarišev za nadaljevanje elektrifikacije ljubljanske oblasti.

Bivši deželni odbor kranjski, je zapolnil veliko delo deželnih central za elektrifikacijo dežele Kranjske. Od teh central je delno dograjena edino le Završnica. Velika gospodarska škoda bi bila, ako bi se vse to sedaj zanemarilo in bi ostale močne vodne sile na Gorenjskem, zlasti pri Medvodah, neizrabljene.

Take velikopotezne načrte odnosno naprave je potrebno izvršiti do konca, če se hoče doseči povoljen gospodarski uspeh. Ravno v tem pogledu pa se žal veliko premalo stori. Gre se tu za eminentno važne gospodarske interese najširših slojev in zato je potrebna enotna ter vsestranska strokovna presoja teh obširnih naprav.

Zato predlagamo: Oblastna skupščina skleni:

1. Oblastni odbor naj takoj stopi v poznanje z Mariborsko oblastjo in sporazumno naj se takoj osnuje »Vodni in električni gospodarski urad« za celo Slovenijo. Temu uradu naj stoji ob strani direktorji, v katerem bodo zamogli sodelovati tudi interese.

2. Oblastni odbor naj poskrbi za takojšnje nadaljevanje gradbe deželnih central in za pocenitev električnega toka.

V Ljubljani, 28. februarja 1927.

Ivan Pipan in tov.

Predlog Ivana Pipana in tovarišev za regulacijo reke Save in Kamniške Bistrice.

Všed poplav v letu 1926 je voda uničila pomolna dela na reki Savi in Kamniški Bistrici. Ako se raztrganih regulacijskih del takoj ne popravi, bo voda odnesla še one, ki še obstojajo in bo odnesla ves plodovit svet ob obrežjih gori imenovanih rek.

Zato predlagamo: Visoka skupščina skleni:

Oblastnemu odboru se naroča, da ukrene vse potrebno, da se popravi in na novo napravi vse regulacijska dela na rekah Savi in Kamniški Bistrici, ki so bila poškodovana vsled poplav. Kjer se bo pokazala potreba za nove regulacijske zgradbe, naj se tudi ista napravi.

V Ljubljani, 28. februarja 1927.

Ivan Pipan in tov.

V normalnem stanju sicer mal in miren potok »Gabernica«, ki se vije skozi občine Pišce—Globoko—Zakot in Mostec, se ob nalihv razproste preko širnih travnikov in polja, kjer povzroča velikansko škodo. Ob poplavih v l. 1926 nastala škoda znaša par milijonov dinarjev.

Vzrok izstona potoka tiči v glavnem, v po mnogih ovinkih in vijugah oviranem odtoku vode. Regulacija tega, po mehkem ozemlju se vijobega potoka bi obstojala v presekih vijug in delne naprave nove struge. Vse to delo v mehki zemlji, brez vsakih trdnih betonskih zaščitnih naprav, bi zahtevalo komaj desetino onega zneska, katerega doseže, skoro letno povzročena škoda.

Potrebno in važnost uravnave tega potoka je uvidel že pred vojno celo bivši, nam gotovo neprijazen, deželni odbor štarijski, in dal na licu mesta izdelati projekte.

Zato stavimo predlog:

Skupščina skleni: Dobiti tozadevni načrt iz Gradca, v slučaju, da to ni mogoče, pa izdelati novega, in z uravnavo tega potoka započeti.

V Ljubljani, 28. februarja 1927.

Ivan Urek in tov.

Splošna gospodarska kriza našega kmetijstva, povzročena na eni strani no izredno slabih zadnjih letinah z vsakojakimi elementarnimi neugodami, na drugi pa z popolnoma ponesrečenim in neurejenim gospodarsko državnno upravo, pritirala je naše kmetijsko ljudstvo do tega, da si je na brzo, roko začelo iskati novih virov dohodkov ter v skoraj vseh krajih naše oblasti začelo s sajenjem hmelja, kot popolnoma nove panoge v teh krajih, ki bi

naj rešila naš nevzdržen gospodarski položaj.

Pravinlji novi nasadi hmelja pa so združeni z velikimi stroški in še večjo riziko, ker ni gotovo, da bo hmelj v vseh raznih krajih in na vsaki zemlji tudi uspeval in donasal pričakovani sad, zlasti v kvalitativnem pogledu.

Z eventualnimi ponesrečenimi poskusi novih večjih hmeljskih nasadov, pa bo naše gospodarstvo zadobilo le še en nov udarec.

Zato stavimo predlog:

Skupščina skleni:

1. Povzročiti, da se po vseh onih krajih oblasti, v katerih se je pričelo obširnejše bavit z namero hmeljskih nasadov, po strokovnjakih prouči vse krajevne prilike in se rezultat pove prebivalstvu v eventualni nasvet, ali odsvetovanje sadi-tivne hmelja.

2. Povzročiti brezplačno kemično preiskavo zemlje v poštevh prihajajočih krajev v svrhu ugotovitve njene pripravnosti za gojenje hmelja.

V Ljubljani, 28. februarja 1927.

Ivan Urek in tov.

Po čl. 2., točka 6. zakona o oblastni samoupravi dolžnost te skupščine je, brigati se za narodno zdravje v svoji oblasti.

Je to gotovo eno najaktualnejših vprašanj, katerega pred vsem drugim rešiti v korist ljudstva bodi naloga te skupščine.

Pretežna večina kmetijskega, obrtniškega in delavskega ljudstva v naši oblasti je radi splošne gospodarske krize zadnjih let tako obubožala, da si v slučajih boleznij ne more omisliti zdravniške pomoči. Zdravniške ordinacije, obiski na dom in zdravila so postala tako draga, da se jih ne more poslužiti niti na videz večji posestnik.

Ubožna spričevala na račun okrajnih zastopov itd., so se na eni strani zelo utesnila, na drugi pa ne dovoljujejo nabavo dražjih, torej primernih zdravil. Bolnice, ki so itak redke in se morajo vzdrževati same (Brežice itd.) zamorejo sprejeti le malo številno bolnikov.

Tako ostaja najmanj 2/3 bolnikov brez zdravniške pomoči in zdravil prepriščenih samim sebi.

V tej neznosni bedi pa prednjači prebivalstvo brežiškega sreza, katerega redni dohodki tvorijo v višjih legah vinogradstvo, v nižjih pa poljedelstvo in travništvo, kar vse pa je bilo v preteklem letu uničeno z paležem vinogradov in devetkratno poplavo vsega polja in travnikov v ravnini.

V ilustracijo zdravstvenega stanja in zdravniške pomoči tega okraja naj služi dejstvo, da n. pr. v preteklih tednih ni bilo skoraj hiše, kjer bi lažje ali težje ne oboleli vsi družinski člani na »spanjske« dočim je bila istav najredkejših slučajih uradno ugotovljena, ker je nihče ni javil in si ni mogel dovoliti »luksus« zdravniške pomoči.

V od pomoč temu stavimo naslednji predlog:

Skupščina skleni:

1. Osigurati potreben in dovoljni kredit za zdravstvene svrhe v oblasti.

2. Za postojajoče samoupravne bolnice prevzeti v lastno oskrbo, iste razširiti in ustanoviti nove.

3. Dokler se to ne more izvesti v vseh okrajih oblasti, naj se kot nujna od pomoč navedenim razmeram, v brežiškem srezu vsaj na sedežu okrajnih sodišč nastavi po en uradni zdravnik, ki bo brezplačno lečil ubožnejše prebivalstvo.

V Ljubljani, 28. februarja 1927.

Ivan Urek in tov.

Tako znani »Figar most« čez Sotlo med občinama Bizeljsko—Kraljevi, ki veže bivšo Štajersko in Hrvaško, danes ljubljansko in zagrebško oblast, in je edini prevoz čez Sotlo v daljavi več ur hoda, je že nad l leto uradno zaprt promet v sled polomljenih stebrov.

Uradne zapore je ljudstvo odstranilo in vozi lažje tovore čez most na lastno riziko življenja in imetja, ki grozi z mostom vred držati v doručo Sotlo.

Vršili so se že razni uradni komisijeti pregledi brez potrebnih posledic, ker se

baje ne more ugotoviti, kdo je dolžan vzdrževati ta most.

Z tem pa je prebivalstvo obeh oblasti, katero ima preko Sotle menjaje na tej ali oni strani svoja posestva in je dalje navezano drugo na drugo v trgovskem, obrtnem in družabnem življenju, ovirano v prometu, ker je dohod preko Sotle s težjimi tovari onemogočen.

Brez dvoma služi ta most obema oblastima, katere veže, vsled česar je dolžnost obeh skrbeti za istega.

Zato stavimo nujen predlog:

Skupščina skleni nemudoma stopiti v stik z predstavništvom oblasti v svrhu skupnega dogovora, pregleda, izdelave načrta, delitve prispevka in nujne poprave, odnosno vpovstavitve tega mostu.

V Ljubljani, 28. februarja 1927.

Ivan Urek.

Po mnogokratnih dokazih, da naprava Sava v svojih izlivih in preplavah največ škodo na ozemlju pred prehodom meje bivše Štajerske in Hrvaške navzdolž Vidma proti Dobovi, bili so že pred leti izdelani načrti regulacije tega dela Save. Z delom se je pričelo, potem pa baje vsled pomanjkanja kreditov zopet prekinilo. Proti že dovršenemu delu pa se prebivalstvo pritožuje, ker je baje izpeljano talko, da ne odgovarja namenu.

Vsled tega stavimo predlog:

Skupščina skleni: vzroke ustavitve dela proučiti, zasigurati potreben kredit in regulacijo dovršiti po načrtu, ki bo odgovarjal svojemu namenu.

V Ljubljani, 28. februarja 1927.

Ivan Urek in tov.

Naš pokret.

Deveto pismo.

Pozno v jeseni l. 1913 so se vršile volitve v hrvaški sabor. Kmetijski pokret je postajal vsak dan jačji, pa so se iz strahu pred njim vse meščanske stranke pri teh volitvah združile. Zato je seljačka stranka izgubila pri teh volitvah večino svojih mandatov, čeprav je združila na svoje kandidate do 17.000 glasov. Izvoljeni so bili le trije njeni kandidati med njimi strankin predsednik Št. Radić. Naspretno je njegov brat, dr. Ant. Radić, propadel samo zaradi manjkajočih 20 glasov. Hrvatsko-srbska koalicija, ki je imela tedaj v saboru večino, je od teh treh mandatov razveljavila dvakrat zaporedoma mandat Št. Radića, češ, da še ni odsedel neke svoje zaporne kazni. Toda ljudstvo v okraju Ludbreg ga je dvakrat ponovno izvolilo; po drugi razveljavi njegovega mandata, je bil izvoljen tretjič za saborskega poslanca ravno na dan sarajevskega atentata, 28. junija 1914.

Ko je pričela vojna, jo je ljudstvo tudi na Hrvatskem obsojalo, kakor skoro povsod na svetu, kjer ni zapadlo povsem tedanji nacionalistični moritveni furiji. V tedniku »Dom« so začele izhajati ljudske pesmi, ki so jih sestavili kmečki ljudje, zlasti žene, in v katerih so izražali svoje hrepenenje po miru. Te pesmi so se priobčevale pod skupnim naslovom »mirovnice«. Zaradi njih je bil Št. Radić ponovno pozvan na vojaško poveljstvo, kjer so mu zagrozili, da bo list ustavljen, ako bo še dalje objavljaj te pesmi. Končno so ga pozvali še na nabor in ga potrdili k vojakom, čeprav je tako kratkoviden, da sam ne more niti na ulico. Imel je velika otepanja, predno se je tega rešil. Ko je tekom vojne umrl stari cesar Franc Jožef in mu je na cesarskem prestolu nasledil Karl, je Št. Radić v hrvaškem saboru v nekem svojem govoru izrekel, da hrvaška vernost vladarju še ne pomeni tudi vernosti nemško-madžarskemu dualizmu, vernosti hrvaško-ogrski nagodbi in sploh vernosti obstoječim tiranskim in suženjskim razmeram. Ako se bo od Hrvatov še nadalje zahtevalo, da ostanejo verni takšnemu državnemu redu, bo on prvi, ki bo zaklical: Proč — Habsburg! in je prepričan, da bodo temu sledili zlasti vsi hrvaški vojaki na italijanski fronti. Zaradi

tega je bil izključen od 30 sej sabora.

V marcu l. 1918. je pozval današnji predsednik češkoslovaške vlade in predsednik češke kmečke stranke Švehla zastopnike avstro-ogrskih Slovanov v Prago na posvet, med njimi tudi predsednika »Hrvaške pučke seljaške stranke«, Št. Radića. Ta zaupni posvet, ki se ga je udeležilo kakih 70 zastopnikov vseh čeških političnih strank, štirji Hrvati, en Srb iz Hrvaške in Slovenec dr. Korošec, se je vršil dne 13. marca 1918. Tu je Radić v dolgem govoru prisotnim razložil, da je med Hrvati popolnoma propadla stara dunajska in peštanska politika, da je izginila njihova stara graničarska vera v Avstrijo in tudi nada, da bi mogla Madžarska postati za Hrvate boljša kot je bila doslej. Zato so Hrvati za zedinjenje s Srbijo in Črno goro, toda samo na temelju popolne in dejanske enakopravnosti v duhu slovan-ske kmečke politike. Naglasil je, da je podoben razvoj tudi pri Slovencih, ki ga pa še ovira SLS, ki postaja za ta narod nesreča vsled svoje politične konservativnosti. Ta napad na SLS so mu navzoči Čehi sprva zamerili, toda so se pozneje morali uveriti, da je bil upravičen, ko so zvedeli, da je časopisje SLS imenovalo ta praški sestanek vele-izdajniški.

Bližajoči se polom osrednjih sil na solunski fronti, katerega so Št. Radiću napovedali tudi na tedanjem bolgarskem poslaništvu na Dunaju, ko se je vračal iz Prage, je dal povod za sklicanje glavnega odbora »Hrvaške pučke seljaške stranke« na dan 27. julija 1918. Na tem sestanku se je stranka proglašila za republikansko, torej še za časa obstoja avstro-ogrske monarhije, ki je formalno razpadla šele 3 mesece pozneje meseca oktobra 1918. Glavna letna skupščina stranke 25. novembra 1918., ki se je udeležilo 2832 delegatov, je ta sklep glavnega odbora soglasno potrdila. Od takrat se je stranka imenovala »Hrvaška republikanska kmečka stranka«, katere delo med ljudstvom pa je bilo kmalu oblastveno ustavljeno, prepovedani vsi njeni shodi in sestanki, njen list »Slobodni Dom« ustavljen, njen predsednik aretiran in dejan v strog zapor, a ž njim tudi več stotin kmetov, njenih pristašev.

Zakaj in kako je prišlo do tega nasilja? Začelo se je v »Narodnem svetu« v Zagrebu, ki mu je bil predsednik Slovenec dr. Anton Korošec, a njegov namestnik Sveztozar Pribičević. Na dnevni red je prišlo namreč vprašanje ujedinjenja od avstro-ogrške monarhije odpadlih dežel s kraljevino Srbijo.

Pri tem je šlo za obliko in pa pogoje ujedinjenja, a ob tem vprašanju je pričel politični razkol med strankami, ki je utisnil svoj pečat vsej dosedanji naši državni notranji politiki.

Pa o tem v prihodnjem pismu!

Alb. Prepeluh.

Iz zunanje politike.

Z Balkana.

Ko je v Rusiji bila revolucionarna zmešnjava, je Rumunija porabila to priliko in zasedla Besarabijo. Rusiji sovražne države so priznale ta krivičen čin s posebno pogodbo iz leta 1920. To pogodbo je tudi Italija prejšnji teden potrdila in podpisala. V Rumuniji so visele zastave v znak veselja in rumunsko časopisje triumfira in proglašča, da je Rumunija poklicana, da stoji na čelu Balkana. V Rusiji vlada vsled tega veliko ogorčenje proti Italiji in grozi se, da bo Rusija prekinila diplomatske odnose z Italijo. Rusko časopisje vidi v tem zopet angleške intrige proti Rusiji. Prebivalstvo Besarabije je po ogromni večini slovansko in rumunsko vladajoča liberalna gospoda izvaja nad njim nezno nasilje. Ječe so napolnjene samih nedolžnih žrtev, povečini kmetov, katere prav na srednjeveške načine mučijo. Prebivalstvo si komaj želi, da spet enkrat zaduha svobodni zrak. Seveda zna rumunska vlada to nasilje skrivati, da se le malo zve v svetu. Da je s to ratifikacijo udarjena tudi Jugoslavija, je naravno, ker je to v načrtu Italije, da bi Jugoslavijo izolirala in jo onemogočila za voditeljico Balkana. Ta ratifikacija je tudi nepovoljno delovala v Sofiji in pod dojmom novonastalega položaja, se je v bolgarskem parlamentu čulo glas o zblizanju z Jugoslavijo. Mi moramo z veseljem to pozdraviti. Da se pa bo to zblizanje res udeležilo, je treba temeljito spremeniti našo notranjo politiko. Nehati je treba z nasiljem, uveljaviti se mora demokracija in spoštovanje zakona, prenehati se mora s politiko zavisti, zakaj močna Ljubljana, močan Zagreb, pomenja tudi močan Beograd, uveljaviti je treba kmeto politiko, zakaj kmeto blagostanje pomenja celokupno narodno blagostanje. Največja pogreška naše notranje politike je, da so v teh najtežjih dneh spodrinili iz vlade Hrvatsko kmeto stranko, ki je predstavnica Hrvatov in voditeljica kmeto misli v Jugoslaviji. Žalibog, da so pri izločitvi Hrvatov iz vlade igrali glavno vlogo naši klerikalci. Nujna potreba je, da se stori močna koncentracijska vlada, ki naj izpelje notranjo politiko po poprej omenjenih načelih, zunanjo politiko pa v taki smeri, ki bo prinesla narodu korist in da ga ne bi zapeljala v novo vojno, ker je že itak preveč izkravljn in izmučen.

Anglija.

Anglija se trudi, da bi skovala blok proti Rusiji. Prejšnji teden se je vršilo zasedanje »Zveze naro-

dov«, kateri je predsedoval nemški zun. minister Stresemann. Dosegel se je popoln sporazum med Nemčijo in Francijo glede saarskega ozemlja in dalje med Poljsko in Nemčijo. Za temi sporazumi stoji Anglija, ki skuša Nemčijo pridobiti na svojo stran. Politika izolacije Rusije je naletela v Angliji na hud odpor, zakaj taka politika ne more Angliji prinesiti nobene trajne koristi. Taka politika pa privede lahko do nove svetovne vojne, za kar bi Anglija nosila vso odgovornost.

Kitajska.

Kantonske čete prodirajo mimo Šangaja proti Nankingu, kjer bo najbrž večja bitka. V Šangaju pa se pripravljata na dan obletnice smrti kitajskega revolucionarnega ideologa Sujantsena prevrat, tako bi Kantoncji dobili Šangaj brez boja. Ker je severna kitajska vojska ujelela in usmrtila nekaj ruskih kurirjev, je Rusija zagrozila pekinški vladi z izjemnimi sredstvi.

Rusija.

Čičerin je obolel in se namerava umakniti iz političnega življenja. Njegov naslednik bo najbrž Litvinov, kar se sodi po tem, ker je on sestavil odgovor Angliji. Rusija je sklenila z Latvijo in Estono pakt, kar znači veliko zmago ruske diplomacije nad angleškimi intrigami. Ruska trgovska društva so odpovedala vsa trgovska naročila v Italiji in to vsled potrditve besarabske pogodbe.

Dopisi.

Ormož. Bilanca kmeto hranilnice in posojilnice. Denarni promet: 1.292.597-05 Din. Račun vlog: Din 220.520-15. Posojil 453.155—dinarjev. — Število deležev: 117 v iznosu Din 2925. Čisti dobiček znaša Din 2.966— in se pripiše k rezervnemu zakladu. Obrestna mera za vloge 6 do 7%, za posojila 9 do 10%. Uradni dan je vsako nedeljo dopoldne. — Iv. Rojs.

Dobrepolje. Odkar je SLS na vladi, nosijo naši klerikalni veljaki glave hudo pokonci, ljudstvo pa je tiho, opazuje in — čaka. Mnogi se spominjamo volilnega shoda naše stranke dne 16. februarja letos, na katerem so bili zelo glasni tukajšnji klerikalni veljaki, a zlasti sedanji oblastni poslanec g. Strnad. Ta je tedaj kričal, da SLS ne pojde v nobeno vlado, dokler ne dobi Slovenija popolne zakonodajne avtonomije. Naš govornik, tov. Prepeluh, je namreč trdil, da pojde SLS v vlado predno bo minilo 14 dni. Zmotil se je samo za dva dni, kajti

točno 16 dni po tem shodu so šli »nepomirljivi« klerikalci v družbi s srbskimi radikali v vlado. Avtonomije pa danes še nimamo, ako jo morda ne skrivajo pred ljudstvom. Takrat je oblastni poslanec g. Strnad rekel: To bi Vi radi, pa ne bo, ker so to limanice za SLS, ki se pa ne bo nanje vsedla! Ljudstvo naše mora to sedaj premisliti, samo brez pomoči šepetalcev in bo spoznalo, kje je resnica. — Kmet.

Z dežele. Začetek boljših časov obeta SLS sedaj, ko je v vladi, češ, da bo odpravljen davek na hranilnične vloge. Doslej pri nas vlagatelji niso plačevali davka, ampak so ga nosile hranilnice same. Zato bodo začetek boljših časov, če bo davek odpravljen, imele hranilnice in banke, ne pa ljudstvo. Nadalje obeta SLS polajšanje pri pla-

čevanju doslej zastalih davkov. Tudi to ni za nas. Na davkih imajo velike zaostanke Srbi in za nje se SLS poganja, da bodo plačevali davke pozneje, ali pa nikoli. Slovenski davkarji so pa tako pridni, da je pri nas na kmetih rajši prišla rubež, kot bi se bilo s plačevanjem davka malo počakalo. Zato bo tudi ta pridobitev za Slovence le pesek v oči. Sploh je pa SLS dobila od radikalov prav malo nagrade za dve veliki usluge, kateri je njim napravila, ko je rešila s svojim glasovanjem zaslužene kazni srbske prestopnike korupcije in batinaštva. Oni ne bodo dali milijonov nazaj in ti milijoni so se stekali tudi iz slovenskih žuljev. Tako postopanje pa ubija v našem ljudstvu čut za pravičnost in poštenje.

Shodi in sestanki.

Sestanek okrajne organizacije za sodni okraj Krško se vrši v nedeljo dne 20. marca ob 9. uri dopoldne pri Bonu na Raki. Radi važnosti dnevnega reda se prosi, da vse krajevne organizacije odpošljejo svoje delegate. — Predsednik.

Seja okrajne organizacije za sodni okraj Kostanjevica se vrši v nedeljo, dne 20. marca ob 3. uri popoldne pri tov. Kodriču pri Sv. Križu. Krajevne organizacije naj gotovo odpošljejo svoje delegate. — Predsednik.

Lesce. Občni zbor okrajne organizacije SKS za radovljiški okraj se vrši v nedeljo dne 20. t. m. točno ob 3. uri popoldne v gostilni pri Legatu v Lescah. Vabijo se na točno in obvezno udeležbo vsi člani. — Černe, tajnik.

Metlika. Občni zbor okrajne organizacije naše stranke se vrši v nedeljo dne 27. t. m. ob 9. uri dopoldne pri tov. Makarju. — Jakob Ivanetič, predsednik.

Ptujska gora. Krajevna organizacija SKS na Ptujski gori ima svoj redni občni zbor v nedeljo 27. t. l. v gostilni tov. Miheliča. Člani udeležite se sigurno. — Tajnik Zk.

Sromlje. Pred kratkim smo na Sromljah na novo organizirali in

izvolili krajevni odbor, kateri jamči, da se v naši občini na novo oživi naš kmečki pokret. Izvoljeni so bili sledeči tovariši: Ivan Cerjak, posestnik, Curnovec 25, predsednik; podpredsednik Ivan Bertole, posestnikov sin, Sromlje 20; tajnik Martin Kos, posestnik, Silovec 9; blagajnik Petan Pepi, posestnik, Sromlje 15; zaupniki in odborniki: Franc Petan, posestnikov sin; Fran Vimpolšek, posestnik, Sromlje 50; Martin Cvetko, Volče 30; Ivan Vretič, posestnik, Curnovec 20; Andrej Strgar, viničar, Curnovec 17; Martin Drugovič, posestnik, Curnovec; Blaž Lipar, posestnik, Okl. gora; Martin Keržan, posestnik, Okl. gora; Martin Knez, Gornja Pohanca. Istotako smo še za vsak okoliš občine Sromlje izvolili posebno vnete pristaše in sicer 18 tovarišev. Posebno vnet med njimi je Ivan Ceklan, posestnik, Gornja Pohanca. Tovariši, na delo, da se bode naše število podvojilo in da se dobro organiziramo za našo kmečko dobrobit, kajti le v slogi bomo dosegli kot najmočnejši stan v državi moč in svoje pravice, katere nam gredo po božjih in človeških postavah. Naloga vsakega je, da vsaj najmanj tri ali štiri pristaše pripelje v našo stranko, po pogovoru »Vsi za enega eden za vse«.

Razne politične vesti.

SLS v vladi. Popolno zakonodajno avtonomijo bo dobila Slovenija že prihodnji teden.

Le tako naprej! Kot vladni komisar pri Trboveljski premogokopni družbi je odstavljen Albin Prepeluh. Po klerikalnem receptu bi morali vsi radičevci v Sloveniji poginiti od lakote, ali pa se po trebuhu valjati v blatu in prahu pred veličastvom SLS. Le tako naprej, pa bo že »hudič« dal svoj blagoslov.

Novo vodstvo SKS. »Jutro« ve povedati, da bo dobila naša stranka novo vodstvo in sicer dr. Marušiča in dr. Hacina, Pucelj pa da bo od-

stavljen. To poročilo pa ni točno in ga zato popravljamo v toliko, da bo naš bodoči vodja gospod Dolfe Ribnikar, njegov pomočnik pa bo g. dr. Anton Korošec. Če potem ne bo teh prokletih radičevcev konec, jih ne bo nikoli. Imena novih voditeljev za to garantirajo!

Eni kot drugi. Ko so bili na vladi žerjavovci, so preganjali klerikalce in radičevce na vse pretege. Danes so na vladi klerikalci, in danes preganjajo klerikalci samostojne demokrate in radičevce še veliko huje, kakor so preganjali žerjavovci klerikalce. Tako gospodarska gliha vkup štrija: Radičevci

morajo biti tepeni in zadavljeni, ker se upirajo pokvarjeni gospodi. Tu imate jasen dokaz, koliko so klerikalci boljši od liberalcev. Za nas so eni in drugi batinaši in zato se bomo mi borili proti obema. S svojim nasiljem nas niso ugnali »liberalci«, pa nas tudi klerikalci ne bodo, niti s svojo »krščansko ljubeznijo«, niti s svojim »hudičem«.

Občinske volitve v Ljubljani. Za nove občinske volitve v Ljubljani pripravljajo klerikalci posebno »gospodarsko listo«. Spočetka so poizkušali obnoviti »Zvezo delovnega ljudstva«. Ker pa so delavci klerikalne komande siti, so vsako zvezo s klerikalci odklonili. Zato so se klerikalci obrnili za pomoč na drugo stran. Čudno je, da niso še za Ljubljano naročili kakšna dva parizarja »hudičev«, da bi Ljubljano krotili.

Nova stanovanja v Ljubljani. — Mestna občina v Ljubljani je že sezidala in bo še zidala precej novih stanovanjskih hiš. Stanovanja bodo lepa in tudi ne predraga. Najemniki se bodo imeli boriti z neko drugo težavo. Kadar bodo namreč na vladi klerikalci, bodo dobili vsi liberalci odpoved, če bodo pa na

krmilu liberalci, bodo pa klerikalci nosili svoje pohištvo na solnce. Tako bo posteljina in druga hišna oprava vedno dovolj prezračena. Stenic v novih hišah torej ne bo. Za radičevce bodo pa dali klerikalci napraviti na občinske stroške globoka podzemeljska stanovanja, kamor bodo lahko spustili vodo, da se bodo vsi radičevci vtopili.

O batinaštvu v Jugoslaviji je objavila obširen članek dunajska »Arbeiter Zeitung« dne 6. marca. O tem članku ni zinil noben slovenski list besede, čeprav je zelo točen.

Deputacije iz Slovenije v Beogradu. Odkar je SLS v vladi, prihaja v Beograd mnogo deputacij iz Slovenije prosit pomoči. Doslej so bile še vse prošnje uslišane, kajti SLS zna držati, kar je obljubila. Tako lahko s mirno vestjo pričakujemo, da se bo v Sloveniji začelo že v dveh tednih, ko se bo zemlja nekoliko ogrela, čisto novo življenje. Davka ne bo, dela bo več kot preveč, in to sijajno plačanega dela, brezposelnosti tudi ne bo več, pečenke in vina pa bo na kmečkih in delavskih mizah več kakor je bilo poprej črnega kruha in vode. Tako dobro se bo godilo pa samo tistim krajem, ki pošljejo deputa-

cije v Beograd. Brez deputacije ni nič.

Neumestna nestrpnost. S Pšate smo prejeli dopis, ki pravi, da je vodstvo tamošnjega gasilskega društva sklenilo prirediti igro »Razvaline življenja«, a ker samo nima primerne dvorane, je naprosilo vodstvo prosvetnega društva v Št. Jakobu ob Savi za prepustitev prostorov. Prosvetno društvo je prošnjo odbilo. (To je čisto razumljivo. Kar brezpogojno ne pada pred klerikalci na kolena, to je treba uničiti in zatreti, če ne, pa pride »hudič«. Op. ured.)

Preddvor nad Kranjem. Ker razširjajo o meni gotove neprijateljske osebe zahrbtno zlobne vesti, da sem jaz davčni zaupnik, izjavljam: Če mi kateri obrekovalc more dokazati s potrdilom davkarije iz Kranja, da sem, ali da sem sploh kedaj bil davčni zaupnik, dobi 25.000 Din. Razširjevalec teh zlobnih, neresničnih vesti se bo moral pri sodnji zagovarjati. — Matija Rozman, posestnik, Srednja Bela.

Klerikalci pripravljajo atentat na cestne odbore. Kakor čujemo namepravajo klerikalci poleg drugih nastilstev, ki so jih izvršili v svoji brez-

mejni maščevalnosti, napraviti novo nasilje nad cestnimi odbori. Pripravljajo se razpust komaj izvoljenih okrajnih cestnih odborov, ki so v svoji kratki dobi pokazali toliko dobre volje, sposobnosti in dela, da klerikalci v vseh zadnjih desetih letih niso toliko naredili. Pričelo se je s sistematičnim posipanjem cest, urejevanjem potov in popravljanjem mostov. Toda ker so tu na čelu večina naši odlični gospodarji in sposobni možje, pred katerimi je klerikalna slava zatemnila, jih hočejo razpustiti in uničiti ter onemogočiti vsak napredek in zboljšanje. Mi proti tej črni nakani najodločnejše protestiramo. Sicer se pa danes klerikalizem istoveti z nasiljem in sleparijo.

Izjava.

Podpisani Ivan Glogovšek, posest. sin, Zg. Obrež št. 26, Artiče, obžalujem besede in obdolžitve, s katerimi sem Ivana Ureka, posestnika in župana v Globokem, na shodu SKS v Brežicah dne 16. januarja 1927 in drugje žalil in napadal. Izjavljam, da so iste brez podlage in sem jih v razburjenosti nepremišljeno rabil. Zahvaljujem se Ivanu Ureku, da mi je iste oprostil in plačam stroške sodnega postopanja. Ta izjava se natisne v »Kmet. listuc. Brežice, dne 9. sušca 1927.

Ivan Glogovšek.

Pozor!

VSI bralci lahko dobijo po spodaj označeni izvanredno nizki ceni vse vrste obutev, osebno ali po povzetju. Vposlati je treba številko noge ali pa odtis stopala, širokost in višino noge, ter navesti obliko ameriki. ali šimi. Vrsta in oblika ter cene istim so:

Moški čevlji, ameriškanska oblika, visoki, črn boks	Din 175.—
Moški čevlji, šimi (špičasti) oblika, visoki, črn boks	Din 180.—
Moški čevlji, šimi (špičasti) oblika, nizki, črn boks	Din 160.—
Zenski čevlji, šimi (špičasti) oblika, visoki, črn boks	Din 175.—
Zenski čevlji, šimi (špičasti) oblika, nizki, črn boks	Din 141.—
Zenski čevlji, šimi (špičasti) oblika, s špango, črn ševro	Din 132.—
Zenski čevlji, ameriškanska oblika, visoki, črn boks	Din 166.—
Zenski čevlji, ameriškanska oblika, nizki, črn boks	Din 138.—
Zenski čevlji, ameriškanska oblika, nizki, črna teletina	Din 100.—
Fantovski visoki čevlji, črn boks, od 31—35	Din 105.—
Fantovski visoki čevlji, črn boks, od 36—39	Din 135.—
Fantovski polčevlji, črn boks, od 31—35	Din 90.—
Fantovski polčevlji, črn boks, od 36—39	Din 120.—

Dekliški visoki čevlji, črn boks, od 26—30	Din 100.—
Dekliški visoki čevlji, črn boks, od 31—35	Din 115.—
Dekliški polčevlji ali s špango, od 26—30	Din 70.—
Dekliški polčevlji ali s špango, od 31—35	Din 90.—
Otroški čevlji, od 18—21	Din 32.—
Otroški čevlji, od 22—25	Din 40.—
Otroški čevlji, od 26—30	Din 58.—
Za ružave čevlje je treba doplačati in sicer:	
Za moške in ženske visoke	Din 15.—
Za moške in ženske nizke	Din 10.—
Za fantovske in dekliške visoke	Din 7.—
Za fantovske in dekliške nizke	Din 5.—
Za otroške	Din 4.—

Detajlna prodaja Carl Pollak d.d., Ljubljana, Dunajska c. 23.

Pozor!

Novice in razno.

Kreditni za oblastni skupščini Slovenije. Delegacija finančnega ministrstva v Ljubljani je prejela nakazilo 1.400.000 Din kot državno posojilo za obe oblastni skupščini v Sloveniji in sicer za vsako po 700.000 Din.

Dr. Baltič veliki župan v Užicah. Dosedanji veliki župan v Ljubljani dr. Vilko Baltič je imenovan za velikega župana v Užicah.

Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani razpisuje za dve izvorni povesti, zajeti iz našega kmečkega življenja, posebni nagradi v znesku 6000 in 4000 dinarjev. Povest naj obsega šest do osem tiskovnih pol in izide v posebni knjigi med letnim izdanjem Kmetijske Maticice. Pisatelja, katerih povestima se prizna omenjena nagrada, dobita poleg te častne nagrade še običajni honorar. Rokopisi se naj pošljejo na Kmetijsko tiskovno zadrugo v Ljubljani do 31. julija 1927.

Srbski združni zakon se razširi na vsjo državo. Ministrski svet je sklenil, da raztegne srbski zakon o kmetijskih in obrtnih zadrugah, v kolikor gre za davke in doklade, na vsjo državo.

Umrli je dne 12. t. m. Jožef Hacin, posestnik v Češnjevku pri Cerkljah na Gorenjskem. Bil je naročnik našega lista od pričetka ter pristaš »Stare pravde«. Bodi mu zemljica lahka!

Smrt stoletne Ljubljankanke. Dne 9. t. m. je v Ljubljani umrla gospa Hedvika Finz, kateri je manjkalo le nekaj tednov do 100 let. Rojena je bila 2. maja 1827.

Iz Strug je pobegnil znani »hudič«. Ob času, ko ga potaborski kovač ni mogel podkovati, mu je ob tej priliki, ker je tu pristojen, na lastno prošnjo županstvo izdalo delavsko knjigo. Ko se je poslavljajal iz Strug, je mimogrede brenil v farovško štalo, nakar se

je zadnji del štale takoj podrl, in v Tisovecu je nataknil na vile kozo, za kar je ovaden in županstvo je izdalo tiralico. Kakor pa se je izvedelo, so ga zaprli v Brežicah v stranišče. Prosili bi Brežičane, naj ga poiščejo in ugotovijo identiteto, mogoče je naš, in če je, da ga spravijo na varno, ker drugače bo napravil zmešnjavo kakor pri nas. Samo po »šub« naj ga ne pošljejo k nam, da ne uide.

Hud fantovski pretep. V gostilni »Pri Hrvat« v fari Sv. Eme so se preteklo nedeljo pri pijači fantje med seboj sporekli. Prišlo je do pretepa, ki se je izpremenil v pravi pokolj. Na bojišču je obležal 1 mrtev, trije pa težko ranjeni, da so še komaj žive prepeljali v celjsko bolnico.

Izredna umrljivost v Sarajevu. Tekom februarja je v Sarajevu umrlo 124 oseb, med njimi tudi dva moška in ena ženska, ki so prekorčili 100 let. Največ je umrlo otrok v starosti do dveh let, in sicer kar 49. Postali so žrtev raznih katarjev in otroških bolezni.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 20. marca, nedelja: Nicet.
- 21. marca, ponedeljek: Benedikt.
- 22. marca, torek: Oktavijan.
- 23. marca, sredo: Oton.
- 24. marca, četrtek: Gabrijel.
- 25. marca, petek: Mar. Oznan.
- 26. marca, sobota: Emanuel.

SEJMI.

- 20. marca: Ig. Moravče, Kočevje, Šmarje pri Jelšah.
- 21. marca: Dvor, Mirna peč, Motnik, Pernovo, Žigarski vrh.
- 22. marca: Grahovo, Metlika.
- 25. marca: Sv. Jurij.
- 26. marca: Tržič, Horjul, Lukovica, Dole pri litiji, Teharje, Dobra.

VREDNOST DENARJA.

Za 1 dolar	56'75 Din
za 1 liro	2'54 Din
za 1 avstr. šiling	8'02 Din
za 1 češko krono	1'69 Din
za 1 franc. frank	2'23 Din
za 1 zlato marko	13'50 Din
za 1 švic. frank	10'94 Din

Po petih letih prijet zločinec. — Dne 8. t. m. zjutraj sta aretirala orožnika kočevske orožniške postaje v Rogu (Hornberg) ogliarja Albina Plota. Pripeljala sta ga v Kočevje, od tu pa z vlakom v Novo mesto. Aretirani je osumljen umor na tri ga je izvršil meseca maja leta 1922 med vasmu Struge in Zveržico nad posestnikom Francetom Štrufco.

Zonet slučaj smrti vsled stekline. Pri Sv. Barbari v Slov. goricah je zadela tragična smrt nekega uglednega kmeta. Pred 6—7 tedni ga je umazal domač pes, o katerem ni nihče sumil, da je stekel. Pes je nato obrizel še enega konja in vola, nakar je poginil. Pred nekaj dnevi so se pa na gospodarju priželi pojavljati znaki stekline in v nemopisnih mukah je izdihnil. Konja in vola so nato ubili, ker bi bili tudi živali oboleli na steklini. — Slučaj stekline se letos silno množi in oblasti morajo podvzeti najstrožje mere, da se ta nevarnost omeji.

Električna centrala na Krškem polju. Občinski svet v Zagrebu je z odločbo tega meseca vendarle odločil, da bo začel graditi električno centralo na Krškem polju.

Novi dravski most. Dne 9. januarja 1927 so se zedinile občine levega dravskega brega, Selnica, Janževa gorā, Boč in Slemen, da zgradi nov most. Izvoljen je bil pripraviteljni odbor, kateri obstoji iz občinskih odbornikov vseh štirih občin. Menda pride še letos do gradnje.

Obesil se je v hmeljski sušilnici 30 letni posestniški sin Mutec iz Levca pri Celju.

Žabja nadlega. Okolico mesta Calais v Franciji so dobesedno poplavile žabe. Kmetje jih love kar z mrežami.

Strašen potres na Japonskem. — Pretekli teden je nastal na Japonskem najstrašnejši potres, kar ga zgodovina pomni. Popolnoma je porušeno več mest in nad 20 vasi. Število mrtvih in ranjenih še ni navesem ugotovljeno, vendar znaša po sedanjih vesteh več desetstisočev.

Kratka obsodba na smrt. V Londonu se je te dni vršila razprava proti nekemu 23 letnemu fantu, ki je v vlakcu umoril svojo ljubico. Proces proti obtožencu je bil eden najkrajših v zgodovini justice, zakaj trajal je samo šest minut.

Naivečje brke Nemeč Georg Gabler ima naidaljšje brke, in sicer na vsako stran od nosu po 32 in pol centimetra. Gabler je star 67 let. Brke so mu že domalega osivjele.

Se ni izplačalo. Neki dimnikar iz Smihova, predmestje Prage, je te dni sklenil smelo stavo, da bo splezal na 50 metrov visok dimnik. V vrtočlavi višini je izgubil ravnotežje in treščil v globino, kjer je ves razbit obležal mrtev. Stava je bila sklenjena za malenkosten znesek.

Nesreča v Ameriki. Dne 15. februarja sta se smrtno ponesrečila v Ameriki v Portland zlatem rudniku Jožef Steblaj, oče sedmih nedorastlih otrok, in njegov sin Tone Steblaj, star 16 let, doma iz Želimelj pri Ljubljani.

Živinska bolezen metljivost se je pojavila že pred 50 leti na Hrvatskem in je tedaj poginilo 40% vse govedi. Tudi letos preti ravno tako nevarnost nekaterim krajem.

Uteži s ponarejenim žigom. Meroizkusni urad v Ljubljani in Zagrebu je prišel ob priliki kontrole uteži na sled na mnogo slučajev s ponarejenimi žigi. Uteži je izdelovala neka mariborska tovarna. Pri njej so našli tudi stroj za žigosanje. Proti tovarnarju bo uvedlo drž. pravdnitvo postopanje.

Znamenito razkritje ruskega učenjaka. — Ruski polkovnik Kozlov, slavni raziskovalec srednjeazijskih pokrajin, je razkril v jezeru Kukuener skrivnostni svetni otok, katerega prebivalci so trije budistični menihi, ki izgledajo kot ljudje prastare dobe. Imajo močne kosti ter so kosmati po celem životu. V pokrajini Kharakota je našel Kozlov velikanske kamenite kipe žensk. Kogarkoli te ženske grdo pogledajo, je nesrečen vse življenje. Raziskovalec je izjavil, da bo prihodnje leto pričel izkopavati v Tibetu skrivnostni vodnjak, v katerem je zakopanih 240 voz najbogatejših zakladov, katere so domačini poskrili pred vpadom Kitajcev.

Produkcija avtomobilov v severni Ameriki. V Zedinjenih državah severne Amerike je bilo leta 1926. produciranih 4.480.000 avtomobilov v vrednosti 3057 milijonov dolarjev (leta 1925. 4.337.000 avtomobilov v vrednosti 2978 milijonov dolarjev).

Prebivalstvo Bolgarije. 1. januarja t. l. je znašalo prebivalstvo Bolgarije 5.484.143 duš. Površina države znaša 103.146 kvadratnih kilometrov. Na 100 mož pride 996 žensk. V sedmih letih je prebivalstvo naraslo za 637.170 duš, to je približno za 1,9 odstot. na leto.

Zemeljska površina. Površina zemeljske krogle znaša 509 milijonov kvadratnih kilometrov. Od tega je 70,08 odstotkov morja, 29,9 odstotkov kopnega. Na Tihi ocean odpade 70,8 odstotkov, na Atlantski ocean 24 odstotkov, 20 odstotkov na indijski. Od 168 milijonov kvadratnih kilometrov je 37 odstotkov travnikov in pašnikov, 23 odstotkov gozdov, 14 odstotkov polja in 14 odstotkov je puščave.

Svet v številkah. V Evropi pride na tisoč moških 1024 žensk, v Afriki 968, v Ameriki 973, v Aziji 958, v Avstraliji 833. Po veri je na svetu 35 odstotkov kristjanov, 41 odstotkov budistov in brahmanov, 15 odstotkov muslimanov, 7,7 poganov, 0,6 odstotkov židov.

Koliko čebel je v enem panju? Število čebel enega panja znaša poleti 40 do 50 tisoč.

Skrivnostni zaklad. Poljske vojne oblasti so našle v zidovju poslopja generalnega štaba na Saksonskem trgu v Varšavi vzdano oklopno blagajno. Notri se je našlo 41 kg zlata v kosih ter ruskih červoncih novejših let. Nihče ne ve, kdo je lastnik zaklada.

Hrib se je podrl. Na otoku Korzika se je podrl nek hrib in pod seboj pokopal vas Bisiuhi ter številne žrtve. Reševanje žrtev ni bilo mogoče, ker se plazovi nprestano vane s hriba.

Srečen cigan. V torek preteklega tedna se je zbrala pred policijo v Karlovcu množica ciganov. Čakala je na svojega tovariša Milana Ugarkovića, ki ga je doletela izredna sreča. Pred letom dni je našel dragoceno skrinjico, polno zlatine in srebrnine. Izročil jo je policiji. Ker je poteklo leto dni in se nikdo ni javil za zlatnino, je postala sedaj Ugarkovićevo lastnina. Ko je prišel srečni najditelj z dragoceno skrinjico iz policijskega urada, so ga zbrani cigani burno pozdravljali.

Avto zgorel. Živinski prekupec Martin Vajdič se je pripeljal v svoj rojstni kraj Sedlarjevo z avtomobilom ter nadaljeval nato vožnjo v Podsredo. Tu se je šofer opijanil ter pri povratku zavozil v jarek. Avto se je prekucnil in pri tem je počila posoda za bencin. Ko so spravili nato avto nazaj na cesto in je šofer motor zopet pognal, se je bencin vnel in v hipu je bil celi avto v plamenu. Ostalo je le ogrodje in motor, vse drugo je zgorelo.

Ruski emigranti. Pisarna Društva narodov v Ženevi je izdala statistiko, po kateri živi izven Rusije nad 1 milijon 600 tisoč beguncev. V Jugoslaviji jih je 38.000, na Francoskem 400.000, v Nemčiji 400 tisoč, na Kitajskem 76.000, na Češkoslovaškem 30.000. Poskusi, da bi se vselili nazaj v Rusijo, dosedaj niso uspeli.

Regulacija Ljubljaniče in osuševanje ljubljanskega barja. Glavni odbor za obdelovanje Ljubljanskega barja je odposlal v Beograd svoje zastopnike in sicer: načelnika Andreja Kneza in tehničnega vodjo ing. Alojza Hočevarja, da

skupno z vladnim komisarjem ljubljanske občine intervenirajo na merodajnih mestih v prilog nadaljevanja in dovršitve regulacije Ljubljaniče in osuševalnih del na ljubljanskem barju.

ZA SMEH.

Iz velikonočne spovedi.

A.: Jaz sem opravila velikonočno spoved.

B.: Si dobila mnogo pokore?

A.: Nič manj nego sedem očenašev in sedem češčenamarij.

B.: Potem si velika grešnica.

A.: Hm —, da bi vse povedala bi še bila večja —.

Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod s a m o »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge!

ARBORIN, najboljšje sredstvo za zimsko in spomladansko zatiranje škodljivcev sadnega drevja, izdeluje in razpošilja tvrdka Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču veletrgovine A. & E. Skabernè). Tam dobite tudi prvovrstno cepilno smolo, gosenični lep in sredstva za razkuževanje živine ter slične izdelke.

Kmetijski fant,

naobražen, star 34 let, z dobi 50.000 Din, želi znanja za poznejšo ženitev s poštenim, dobrosrčnim kmetijskim dekletom, ki ima gospodinjski tečaj in bo imela svoje posestvo, gostilno ali trgovino. — Resne ponudbe s sliko je poslati na upravo »Kmetijskega lista« v Ljubljani pod šifro: »Tajnost zajeamčenac.

Narodni gospodar.

Pospeševanje živinoreje v mariborski oblasti v letu 1926.

V letu 1926 se pospeševalno delo mariborske oblasti na polju živinoreje ni moglo dosti razviti, ker od 1. aprila dalje oblast ni imela v te namene nikakih sredstev, ker v proračunu za 1926/27 ni bilo več pokrajinskih kreditov. Poleg tega so bili pa še centralni krediti reducirani. Pospeševalno delo se je opiralo tedaj le na ostanke iz starega proračuna. — Tudi trpi živinoreja radi od neprestanega deževja in poplav zmanjšane množine in kakovosti krme.

Konjereja. — Tozadevno delo vrši Državna žrebčarna Selo pri Ljubljani in konjerejsko društvo za mariborsko oblast v Ivanjkovcih. Oblastni odposlanec je sodeloval pri sodelovanju žrebcev spomaldi in pri premovanju plemenskih konj poleti. — Vsled neugodne konjunktore se opaža nazadovanje števila konj, zlasti pa se kobile veliko manj pripuščajo, ker žrebet ni mogoče vnovčiti.

Govedoreja. — Najvažnejše delo je bilo licencovanje bikov, ki se je vršilo v mesecih februar in marec po vsej oblasti razen Medjimurja. S skrbno pripravo za to delo se je

dosegel prigon blizu 2000 komadov (1805), znatno več kakor prejšnja leta. Prignalo se je s križanci vred 694 marijedvorcev, 659 simodolcev, 375 pingavcev (večina križancev), 298 pomurcev in 77 tujih bikov. — Sposobnih je bilo 492 marijedvorcev (79%), 393 (60%) simodolcev, 165 pingavcev (44%) in 236 ali 80% pomurcev. — Kontrola nad nelicenciranimi biki se je zelo poostrišla in je bilo zlasti v nekaterih srezih mnogo lastnikov takih bikov kaznovanih.

V onih občinah, kjer ni bilo dovolj licenciranih bikov, se je v smislu štajferskega govedorejskega zakona pritiskalo na občine, da si jih nabavijo. Uspeh je bil ponekod zadovoljiv, drugod manj ugoden, ker ljudstvo na izvajanje tega zakona še ni bilo navajeno. — Dober razvoj govedoreje ovira tudi številni prigon ceneni, ničvrednih raznih buš iz južnih pokrajin, katere naši manj zavedni živinorejci kupujejo na preštevanih sejmi in tako odpirajo domača razmeroma dobra plemena.

S kreditnimi preostanki se je nabavilo 18 subvencijskih bikov z državno subvencijo po 750 Din z obvezo dvoletnega držanja.

Po dolgem prizadevanju se je posrečilo dobiti od ministrstva večji znesek za nabavo originalnih bikov

marijedvorske pasme, ker je ravno pri tej pasmi bila nabava regenera-torjev neizogibna. Za 100.000 Din se je nabavilo 15 bikov in ravno toliko na zasebni račun okrajnih zastopov Maribor in Št. Lenart v Slovenskih goricah in občini Črna in mežica. Ker so ti biki večinoma v zelo dobrih rokah, bo ta akcija rodila brezdvomno ugodne uspehe.

Premovanja goveje živine so se vršila v Spitaliču, okraj Konjice, za pomursko in v Turnišču, okraj Dolnja Lendava, za simodolsko pasmo z uspehom, da se snuje v prvem kraju rodovniško društvo. V Ormožu se je vršila velika okrajna kmetijsko-obrtna razstava, med drugim se je razstavilo tudi konje težkega tipa, pingavska goveja živina, domače svinje in štajerska kokošja pasma. Poleg tega so se priredili na raznih krajih plemenski sejmi v svrhu oskrbe raznih interesentov s plemenskim govejim naraščanjem.

Svinjereja. — Iz naših kmečkih vzrejevališč se je nakupilo 82 mrjascev, ki so se razdelili po vseh okrajnih oblastih. Zlasti v Prekmurju so zelo ugodno vplivali na ondoto rejo.

S početkom novega proračunskega leta se je moralo to delo skoro popolnoma ustaviti. Ker ni bilo več mogoče odvzeti vzrejenih mrjaščkov, so rejci svoje delo popolnoma opustili ali vsaj znatno omejili. Stem je prizadet razvoju tako važne gospodarske panoge hudo udarec in je domala uničeno vztrajno dolgotrajno prejšnje delo. Tudi s poznejšimi krediti se bo težko popravilo, ker zahteva živinoreja stalno delo in z nerodnimi slučajnimi akcijami ni mnogo pomagano.

Kokošjereja. — Spomladi se je razdelilo okoli 3000 odbranih valilnih jajc štajerske pasme in to deloma iz rejskih postaj z zaklopnimi gnezdi. Tako smo v tej panogi začeli s prehodom iz stopnje čistega formalizma na stopnjo soupoštevanja storitve. Toda tudi v tej panogi grozi ista nevarnost kakor v svinjereji. Tako n. pr. to leto ni bilo mogoče odvzeti lepih plemenskih petelinov, ki so jih ljudje vzgojili za običajno jesensko oddajo čistokrvnih petelinov naše znamenite pasme.

Ovčjereja. — Za deželno vlado v Gradcu se je nabavilo 30 plemenskih ovnov jezersko-solčavske pasme v srezu Gornjigrad. Za pospeševanje v domačih okoliših (oddaja ovnov itd.) ni bilo sredstev.

Čebelarstvo. — V nekaterih krajih se hudo širi čebelna gniloba. Letošnja čebelna paša je bila skrajno slaba in je ponekod uničenih do 50% panjev. Krmljenje s sladkorjem je nerentabilno, ker je sladkor predrag. Vse naše prizadevanje dobiti »trošarine« prosti sladkor za čebelarje je bilo zaman; prišel je vedno odklonilni odgovor.

Mlekarstvo. — Prva povojna leta tako cvetoči izvoz svežega mleka v inozemstvo je prenehal, ker je Avstrija svojo produkcijo silno dvignila in pa ker kakovost našega mleka zaostaja za madžarskim in češkim proizvodom. Povsod se začneja zopet s predelovanjem mleka v maslo in sir. Ustanovile so se tudi nekatere nove mlekarske zadrage, kakor Št. Lovrenc na Dravskem

polju, Črna pri Prevaljah in Trojane, okraj Vransko. Pri tem so sodelovali kmetijski strokovnjaki.

Ribarstvo. — V tej panogi ovira napredek raznoličnost zakonov, ki so poleg tega tudi zastareli in vsebujejo le policijske odredbe, ne pa tudi predpisov umnega gospodarstva. Preveliki anarhiji, ki vlada glede ribjih tatvin že vsa povojna leta, se je s strogimi merami zavezilo. Stvarno delo izvršujejo ribarska društva iz lastnega nagiba.

V splošnem hira pospeševalno delo na polju živinoreje na naravnost obupnem pomanjkanju vsakovrstnih pripomočkov; tako ima n. pr. država nastavljen strokovnjake, ki pa niti najcenejše pospeševalno delo, potovalni pouk, ne morejo izvršiti, ker za to domala ni potovalnih sredstev.

Hvalevredno razumevanje za pospeševanje živinoreje kažejo nekateri okrajni zastopi, ki mnogo žrtvujejo za to panogo; zlasti so to okrajni zastopi Maribor, Ptuj, Celje, Ormož in Šoštanj. Tudi nekatere premožnejše občine pridno sodelujejo. Izmed številnih ustanovljenih bikorejskih zadrug deluje kakih pet pridno in uspešno.

Pokrajinska zveza vinogradnikov je imela dne 5. marca na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru občni zbor. G. direktor Andrej Žmavc je predval o grozdem sukaču, najnevarnejšemu škodljivcu vinske trte. — Najvažnejša točka dnevnega reda pa je bila likvidacija odseka in zveze vinogradnikov. Soglasno se je sklenilo, likvidirati odsek in zvezo z namenom, da se osnuje vinarsko društvo v Mariboru, ki bo bolj delazmožno kakor prejšnji organizaciji, in ki naj izdaja glasilo, ki bo poleg vinarstva obravnavalo tudi ostale panoge kmetijstva.

Olajšave pri plačilu davčnih zaostankov. Finančna delegacija uradno objavlja, da je minister za finance z naredb 24. februarja 1927, št. 22.474 dovolil za plačilo davčnih zaostankov iz prejšnjih let sledeče olajšave. Ako zaostanek presega vsoto onoletnega predpisa, mora davčni zavezanec v letu 1927 plačati eno četrtino vsega davčnega zaostanka; ako znaša zaostanek nad tri četrtine, a ne presega enoletnega predpisa, bo plačal v letu 1927 eno tretjino, ako je zaostanek večji od polovice, a ne presega treh četrtin, se plača v tekočem letu polovica, ako je pa zaostanek večji od ene četrtine, mora biti celotno poravnani v letu 1927. Primerja se zaostanek po stanju z dne 31. decembra 1926 in predpis za to leto. V smislu te odredbe odgojeni deli zaostankov dospevajo v plačilo v terminih, ki veljajo za plačevanje tekočih davkov. Le ako ves zaostanek ne presega ene četrtine enoletnega predpisa, ga mora davčni zavezanec celotno plačati takoj. V primerih očitne nevarnosti smejo davčni organi izjemno od teh določb izterjati takoj ves davčni zaostanek. Kar se pa tiče tekočih davkov in dospelih obrokov zaostankov, pa je gospod minister z isto naredb naro-

čil, da naj se najenergičnejše izterjavajo in prepreči kopičenje novih zaostankov.

Vinski sejmi v Belikrajini. Da spoznajo gostilničarji in vinotržci tudi belokranjska vina, bo priredilo vinarsko društvo v Metliki 17. marca 1927 svoj letošnji vinski se-menj. Cene bodo zmerne, zaradi česar se kupci vljudno vabijo na obilen poset. Ljubljanski in gorenjski posetniki lahko opravijo vse v enem dnevu. Polovična vožnja je dovoljena za vse proge od 15. do 19. marca.

Novi sejmi. Občini Begunje pri Cerknici je z odlokom velikega župana ljubljanske oblasti z dne 14. februarja 1927 O. br. 448 podeljena pravica do dveh letnih kramarskih in živinskih sejmov in sicer za govedo, konje, prašiče in drobnico. Sejma se bosta vršila na dan 18. marca in 8. oktobra vsakega leta. Ako pade na sejmski dan nedelja ali praznik, se vrši dotični sejem na prihodnji delavnik. Prvi sejem se torej vrši dne 18. t. m. Kupci in prodajalci se vljudno vabijo. — Županstvo Begunje pri Cerknici.

Sadjarski tečaj v Kranju. Podružnica Sadjarskega društva v Kranju je po nasvetu svojega predsednika g. Žirovnika minuli teden priredila trodnevni sadjarski tečaj v »Ljudskem domu« v Kranju. Tečaj se je izvršno obnesel. Prav pridno je poslušalo vse tri dni 65 fantov in mož zanimiva predavanja strokovnjaka g. Franca Kafola, adjunkta »Kmetijske družbe« iz Ljubljane in g. nadzornika Hladnika o raznih panogah sadjarstva. Vsi tečajniki so se praktično vežbali na vrtovih v zasajanju, gnojenju, cepljenju, precepljevanju in škropljenju sadnega drevja. Navdušenje za sadjarstvo se bode po tem tečaju v vsem okraju visoko dvignilo, kar bo za kmeta dobro, kajti sadje prinaša zadnji čas lepe dohodke. V jeseni se priredi v Kranju sadjarska razstava.

Mariborski trg, dne 5. marca 1927. Svinjsko meso in slanina po 10.50 do 27 Din za kilogram na drobno, oziroma po 15 do 17 Din za kilogram na debelo. — Perutnina in domače živali. Cene so bile piščancem 25 do 35, kokošem 30 do 50, racam 30 do 50, gosem 60 do 80 in puranom 55 do 150 Din, domačim zajcem 8 do 50, morskim prašičkom 8 do 10 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, sadike, cvetlice. Krompir so prodajali po 14 Din za mernik (7½ kg), oziroma po 2 do 2.50 Din za kilogram, solata 6 do 10 Din kg, endivija in druga glavata solata 2 do 3 Din, sveže zelje 2 do 5 Din komad. Kislo zelje 3.50 do 4, kislja repa 2, grah v stročju 20 Din, repinzel in radič 1 do 2 Din kupček; mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 14, oljčno olje 26 do 36, bučno olje 20 do 24 (po trgovinah 16 Din) liter. Sadje: jabolka in hruške 3 do 10 Din kg, maslo surovo 40 do 45, kuhano 46 do 48, čajno 50 do 65 Din kg. Jajca 1.50 do 2 Din komad. Sadike (hruške, jabolka, breskve, češnje, višnje, marelice, rože) 5 do 25 Din komad. Cvetlice 5 |

do 50 Din komad. — Lesena in lončena roba 1 do 100 Din komad, brezove metle 2.25 do 6, leseni vozički 100 do 300 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. Cene so bile senu: 75 do 100 dinarjev, otavi 80 do 90, slami pa 40 do 60 Din za 100 kg, slama tudi 2 Din za snop.

Ukinitev carine na čilski soliter. Ministrski svet je z veljavnostjo od 2. marca t. l. ukinil carino na čilski soliter, ki je nad tri leta težko obremenjevala to prepotrebno umetno gnojilo. Uvozna carina je dosedaj znašala 132 Din za 100 kg ali okrog 40 odstotkov vrednosti gnojila samega. Čilski soliter je najučinkovitejše in najhitreje delujoče dušičnato gnojilo, ki izredno ugodno vpliva na razvoj in rast vseh zelenih delov rastlin. Vsled njegovega hitrega delovanja ga naši kmetovalci uporabljajo predvsem spomladi, da nudijo rastlinam prepotrebno dušičnato hrano. Trosimo ga navadno po zelenih raslinah ob suhem vremenu. Rosa in dež ga potem raztopita in spravita h koreninam. Izvrstno učinkuje na ozimnah, posebno če so slabo prezimile, ker se po njem hitro popravijo. Še boljši je pa za krompir in krmo. Vinogradniki popravljajo z njim ošibele trte. Najrajši ga imajo hmeljarji, ker samo z njim lahko dosežejo popoln pridelek hmelja, ki še najbolj izplača vsako gnojenje.

Valilna jajca čiste štajerske kurje pasme. Vsi interesenti se opozarjajo, da je v mesecih marec, april in do 15. maja najugodnejši čas za valjenje in vzrejo piščet. Pri oddaji zanesljivih valilnih jajc bodo letos zopet brezplačno posredovali vsi srezki živinorejski referenti (uradni veterinarji, odnosno srezki ekonomski). Zato se naj vsakdo obrne nanje za brezplačen nasvet. — V nekaterih okrajih so dali okrajni zastopi nekaj denarja na razpolago, tako da bo ondi mogoče oddati tudi manjšo količino jajc povsem brezplačno seveda samo zanesljivim kurje-rejem. — Iz pisarne velikega župana mariborske oblasti.

Kako preprečiti degeneriranost, zahiranost, rahitienost in oslabelost domače živine? Ob priliki otvarjanj oblastnih skupščin povdarjalo se je v vseh skupščinah predvsem dejstvo, da je naše živinogojstvo zadnja leta zelo zaostalo in da trpi samo na vedno se razširjajoči degeneriranosti domače živine. Posledica te bolezni je: zahiranost, oslabelost, rahitienost, katerih daljnja posledica je tudi laglje razširjevanje kužnih boleznih. Degeneriranost domače živine se je že tako razširila v nekaterih krajih, da je padlo število domače živine, posebno svinj, za eno tretjino. Degeneriranost in njene posledice nastopajo v vedno večji meri in povzročajo od dne do dne večjo škodo, ki gre že sedaj, ako vpoštevaro celotno živinogojstvo v naši državi, v milijone in milijone dinarjev vsako leto. Da se te veličanske nezgode izognemo in rešimo našega živinorejca in našo domačo živino pred popolnim prepadom na najhitrejši in na najcenejši način, je začasno edina pot, da živinorejci uporabljajo pri krmljenju svoje živine najnovejše in pod strogo znanstveno kontrolo dokazano najboljšo sredstvo to je »Težakovo hranilno in zdravilno olje za živino«. To olje deluje proti degeneriranosti, oziroma njenemu daljnemu razvitku radi svojih jedovih sestavin, proti oslabelosti, zahiranosti in rahitičnim pojavom pa radi svojega bogatstva na vitaminih. Da je temu tako, hoče drage volje potrditi že več sto živinorejcev, ki uporabljajo to olje z naravnost veličanskimi uspehi pri svoji živini. To olje se dobi samo pri M. Težak, Zagreb, Gunduličeva ulica 13 v ročkah po 5 kg. Ročka se pošlje s poštnim povzmetjem za 125 Din. Kdor redno in smoteno to olje uporablja, obreštuje svoj denar z najmanj 150% na dva meseca, ne glede na to, da si je v mnogih slučajih rešil svojo živino od sigurnega pogina.

Preklic.

Podpisani izjavljam, da sem le vsled napačne informacije o priliki shoda SKS na Rakeku dne 9. januarja 1927 izjavil glede Slavka Caharije, da je bil v Italiji fašist in nosil črno srajco, pri nas pa je orjunaš. Preklicujem to svojo trditve, ki je povsem neosnovana.

Milan Mravlje.

PRI „ČEŠNIKU“

Ljubljana, Lingarjeva ulica

Čitateljem „Kmetijskega lista“ naznanjam, da imam v svoji trgovini poleg boljšega tudi poceni in dobro blago po cenah, kakor sledi:

Šifon, bela in rjavna kotenina od Din 10- naprej
 Kambrik, krep, delen od Din 23- naprej
 Pisano blago za srajce in bluže od Din 10- naprej
 Posteljne garniture od Din 300- naprej
 Domač izdelak posteljnih odelj, ruš, klotastih od Din 160- naprej

PERJE ZA BLAZINE.

Vabilo

na

I. redni občni zbor

zadruga

»Kmetijski hranilni in posojilni dom«

reg. zadr. z neomejeno zavezo v Ljubljani, ki se bo vršil

v nedeljo 27. marca 1927 ob 10. uri dopoldne v zadružnih prostorih v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1926.
4. Razdelitev dobička.
5. Volitev enega člana nadzorstva.
6. Predlogi zadržnikov.

Pripomba: 1. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši čez pol ure drug občni zbor, v istih prostorih in z istim dnevnim redom, ki sklepa brez ozira na število zastopanih glasov.

2. Računski zaključek in predlogi ter poročilo nadzorstva so osem dni pred občnim zborom razpoloženi v zadržni pisarni članom na vpogled.

Ljubljana, 6. marca 1927.

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani,

reg. zadr. z neom. zavezo.

Dr. Drago Marušič, l. r.
 Jože Černe, l. r.

Viničarja

oženjenega, z odraslimi otroci, popolnoma večjega poslova v vinogradu, išče St. Rupčić, Sisak.

Proda se nov lahek

mrtvaški voz zelo pripraven za obično, ki je oddaljena od pokopališča. Naslov pove uprava »Kmetijskega lista«.

Najboljše in zato najcenejše kupite edino le pri

Josip Petelinc

pletanine, majce, volno, žepne robce, kravate, palice, nahrbtnike, spodnje hlače, otroško trikot perilo, kompletne potrebščine za čevljarje, krojače, sedlarje in šivilje

v Ljubljani ob vodi, blizu Prešernovega spomenika.

Na veliko in malo!

J. STJEPUŠIĆ, Sisak

priporoča najboljša tamburica, glasbila, struna, partitura, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila. Odkl. kovna na pariski razstavi.

V PRAGO

na

14. MEDNARODNI VELESEJEM

ki se vrši

od 20. do 27. marca 1927

odpotujejo

posetniki lahko že 10. marca

50% popust

pri osebnih in brzovlakih na jugoslovanskih in čehoslovanskih železnicah.

Brezplačna pojasnila in legitimacije se dobijo pri

MATELIČ & CO. Čehoslov. konzulat
 LJUBLJANA, Kongresni trg 3. v LJUBLJANI, Hreg 8.

Vsem odjemalcem nudimo za bližajočo se sezijo najboljšo

98-99% modro galico

po ceni Din 6.40 za kg franko Ljubljana. Cena velja samo pri takojšnjem plačilu, v slučaju, da bo uvozna carina na galico ukinjena.

Javite, koliko kilogramov galice boste rabili.

„EKONOM“

Ljubljana,

osrednja gospodarska zadruga,

Zdravila za živino:

Istne preizkušene specialitete, izdelane po navodilih nadvivnozdravnika Sadnikarja dobite samo v lekarni na Vrhniki. Posebno priporočamo: Sadnikarjev protikataraličen prah za konje zoper prehlajenje na soplilih, izcejanje šlema in gnoja iz nosnic, otežkočeno dihanje in kašelj, škatlja 20 Din. Bosulin svečice zoper sravnico vnetje ter jalovost krav in telic, to je onih krav, ki se gonijo, a ne obrežijo. Škatlja z 12 svečicami 30 Din. Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev, zoper boleznin na prebavilih in zaprtje, pravočasno uporabljen zabrani izbruh rdečice, en zavoj 12 Din, 10 zavojev 100 Din. Konjski svet (fluid) zoper neigibnost udov in revmatizem vseh domačih živali, stekl. 30 Din. Mesafin uniči takoj vse bolhe in uši pri vsaki živali, tuba 8 Din. Kapljice za prašiče, dvigajo slast do jedi in urejajo prebavo, steklenica 8 Din. Vsakemu zdravilu je pridelano natančno živnozdravniško navodilo! — V zalogi so tudi vsa druga zdravila! Na vsa vprašanja odgovorjam brezplačno!

Lekarna HOČEVAR, Vrhnika štev. 30.

Semenski oves, Ia splitski portland-cement (Salona-Tour) umetna gnojila (rud. superfosfat, kalijeva sol, kajnit, thomasova žilindra), kakor tudi DEBELI in DROBNI pšenični otrobi vedno v zalogi pri

„EKONOM“

osrednje gospodarska zadruga

Ljubljana

Kolodvorska ulica.

V najem vzamem

malo kmetijo,

kjer bi se redilo 3-5 glav živine, najraje kje v ljubljanski okolici.

Ponudbe na upravo lista pod šifro »Kmetija«.

Kosilni stroj

v popolnoma dobrem stanju, se proda na Ježici pri Ljubljani za ceno Din 3200.—. — Naslov se izve pri upravi »Kmet. lista«.

Najboljša, najcenejša kolosa in živalni stroji so edino

Petelinčevi

znamke!

GRITZNER, ADLER, PHÖNIX za dom, obrt in industrijo. Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. Večletna garancija.

JOSIP PETELINC

Ljubljana

Blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Od dobrega najboljšo je švicarski pletilni stroj „DUBIED“

PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Telefon št. 149, 968

Prešernova ulica 4

Pošt. ček. račun 13.853

(Ziro-račun pri Narodni banki)

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. cesij. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.